

Aar eller to eller blot nogenlunde Tilfredshed eller Hvile i disse Forhold.

Jeg tror, at den Maade, Regeringen har grebet Sagen an paa, er den rette, men jeg vil dog sige i Forbindelse dermed, at naar vi nu gennemføre disse Lønningslove, der af de vedkommende Funktionærers Repræsentanter ere erkendte at være en rundelig Løsning af de foreliggende Spørgsmaal, skulle vi ogsaa have Ro i nogle Aar, saa skulle vi have sat Punktum for de evige partielle Lønningsforhøjelser paa Finansloven, saa skulle vi alle være enige om, at nu løse vi dette Spørgsmaal stort og rundeligt og med alsidig Afvejelse af alle Krav, og saa skulle vi ikke ved partielle Smaalove paa de samme Omraader og ved planløse Finanslovbevillinger bringe Urede og Inkonsekvens ind i det System, som her bliver skabt. Det synes jeg, vi skulde give hinanden Ord paa.

Men sikkert er det, at naar disse Lønningslove ere gennemførte, og naar vi i øvrigt have gennemført, hvad der ligger for af større, finansielt betydningsfulde, Reforme, saa bliver finansiell Forsigtighed sandelig i høj Grad at anbefale. Og jeg kan kun finde det rimeligt, at Regeringen allerede nu har ment det rigtigt at se sig om efter ny Indtægtskilder. Jeg kan ikke være med til den Misbilligelse, som har lydt fra foregaaende Talere af de forelagte Forslag til Takstforhøjelser. Dog gør jeg nogen Forskel paa de to Omraader, som det her særlig drejer sig om, nemlig Statsbanerne og Postvæsenet.

Hvad Statsbanerne angaar, have jo alle, ogsaa det ærede Medlem for Ringsted (Zahle) og det ærede Medlem for Thisted (N. Andersen) i sin Tid været enige om, at de skulde give en passende Forrentning. Man har været enig om, at vi ikke skulde have det saaledes, at Staten i meget stort Omfang skulde betale for de enkeltes Benyttelse af Statsbanerne. Hvad man end vil kunne sige til Fordel for det System at have ruinøst billige Takster, saa kan man i alt Fald ikke sige een Ting om det, nemlig, at det er demokratisk. Thi det er i meget høj Grad udemokratisk at lade den største, den fattigste Del af Befolkningen, som ved Tolden bidrager Hovedmassen til Statens Indtægter, betale for den handelsrejsendes og den lystrejsendes Benyttelse af Jernbanerne, ja selv for nødvendige Forretningsrejser af forskellig Art. Dette kan i alt Fald ikke forsvares fra et demokratisk Synspunkt. Men saa snart vi komme til Spørgsmaalet om, hvad der da er en passende

Forrentning, dele Meningerne sig i meget høj Grad. Jeg har altid ment, at skal der være Bund i det, kan man egentlig ikke standse, før vi have naaet den Forrentning, der svarer til, hvad Pengene koster Staten selv, det vil altsaa sige en Forrentning paa mellem 3 og 3½ pCt. Først naar Renten af Statsbanernes Anlægs kapital er bragt op dertil, kunne vi sige, at vi have en nogenlunde rationel Ordning.

Det maa dog indrømmes, at selv om Statsbanerne drives med et Overskud, en Forrentning af Anlægs kapitalen omtrent saa stor som den Rente, Staten selv maa betale af de Penge, den laaner, ydes der alligevel fra Statens Side Borgerne en overordentlig stor Fordel ved det Arbejde, som Staten udfører for dem: at drive Banerne. Thi skulde Banerne drives privat, maatte det selvfølgelig uundgaaeligt blive meget dyrere, idet det — naturligvis forudsat, at Driften i øvrigt er nogenlunde ligesaa økonomisk ført fra Statens Side som fra privat Side, og med Hensyn til Økonomien er der, som jeg nævnedes før, indtraadt en meget betydelig Forbedring — er klart, at ingen privat Drift i mindste Maade kunde nøjes med en Forrentning af 3 til 3½ pCt. Thi for det første faar Staten sine Penge billigere end private og dernæst maa private selvfølgelig have tilstrækkeligt til Henlæggelse for at kunne møde uforudsete Begivenheder o. s. v., og endelig maa der være en passende Fortjeneste og ikke blot den nødtørftigste Rente. Det er altsaa klart, at ved at Staten overtager denne Drift, selv om den ikke kræver større Rente end den selv giver for de Penge, den laaner, skaffer den Borgerne et betydeligt økonomisk Gode paa Jernbanedriftens Omraade. Men efter sidste Statsregnskab forrentedes Anlægs kapitalen kun med omtrent 3⅓ pCt. Forrentningen er i Nedgang fra det foregaaende Aar. Hvis vi tænkte os, at vi toge denne Lønningsforhøjelse, som er omtrent 2 Mill. for Statsbanernes Vedkommende, uden nogen som helst Kompensation paa Statsbanebudgettet, vilde vi se, at Forrentningen vilde gaa ned med omtrent 1 pCt. Hertil kommer desuden alle de forskellige Momenter, jeg før paapegede, som nødvendigt ville gøre, at Statsbanernes Forrentning, selv bortset fra Lønningsreformen, vil gaa ned i de følgende Aar. Vi komme da til sidst til at staa paa en aldeles minimal Forrentning, det vil sige, vi komme igen ind paa det Forhold, at det bliver den store Masse af Smaafolk, som bru-